

Protokoll fört vid Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) 2022-10-11

Se sid 2 i protokollet

Tidpunkt: 10:30-12:00

Plats: Storfors, Storforsplan 36 Farsta

Närvarande: se sidan 2 i protokollet

Dag för justering: 2022-10-12

Karin Lund
Ordförande

Lena Sernevåg
Justerare

Närvarande:

Ordförande: Karin Lund (SPF Seniorerna)

Ledamöter: Anders Lidbeck (SPF Seniorerna)
Astrid Elisabet Kågedal (SPF Seniorerna)
Lars-Erik Karlsson (PRO)
Lena Sernevåg (PRO)
Margaretha Persson (SKPF)
Roland Eliasson (SKPF)

Ersättare: Inga Lundvall (SKPF)
Irene Svensson ers (SPF Seniorerna)
Karin Schiöld (SPF Seniorerna)
Maivor Carlens (SPF Seniorerna)
Marie-Louise Andersén (SKPF)
Marianne Rogell Eklund (PRO)
Sven-Eric Bergman (PRO)
Yvonne Wendt (SPF Seniorerna)

Helena Kivisaari, representant för
(IKINUORET)

Förhinder:

Ledamot: Lena Hedquist (SPF Seniorerna), Leif Johansson (PRO),
Ersättare: Claes Tjäder (PRO)

Närvarande tjänstemän: Förvaltningschef Patric Rylander, Avdelningschef Linda Hamnes, KPR:s sekreterare Anna Strömstedt. Äldreombudsman Susanne Leinsköld.

1. Mötets öppnande

Patric Rylander hälsade alla välkomna

2. Genomgång av närvaro

Sekreterare noterar närvaro

3. Val av för mötet ordförande och vice ordförande

Karin Lund väljs till ordförande för mötet.

4. Val av protokolljusterare

Lena Sernevåg utses att justera för dagens protokoll

5. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

- a. Nästa gång vill Astrid Kågedal Ge en kort återkoppling från nordisk äldreträdeskonferens som hon varit på.
- b. Susanne Leinsköld, kort återkoppling gällande äldrevänlig stad.

Dagordningen fastställdes

6. Lindas del från utbildningsdagen

Linda går igenom äldrenämndens färdplan och prioriterade budgetuppdrag. Bildspel går ut på mejl.

Helena från IKINUORET framför att en diskriminerande instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd tas med i budgetarbetet för år 2023.

7. Anmälan av protokolljustering KPR 220920

Anmälan läggs till handlingarna

8. Anmälan av protokolljustering ÄN 220927

Anmälan läggs till handlingarna

9. Remisser

- a. Ärende: Nästa steg – Ökad kvalitet och jämlikhet i vård och omsorg för äldre personer (SOU 2022:41)
Dnr: ALD 2022/291
Handläggare: Johan Herlin Ejerhed

Huvudorganisationerna kommer lämna yttrande.

KPR undrar vad äldreförvaltningen tycker om eventuell ny äldreomsorgslag där det då blir en särslagstiftning?

Patric svarar att det inte är helt enkelt. Tittat på för och nackdelar beroende på hur beslutet om ny socialtjänstlag utformas. Utifrån det får förvaltningen arbeta vidare.

Gäller det här bara de som hamnat inom omsorgen eller att man fyllt 65 år.

Linda svarar att det är när du har en beslutad insats.

Hur ska ledningsfunktionen lagstiftas?

Patric berättar att det är bra att funktioner och roller tydliggörs då det idag kan vara lite otydligt.

Helena från IKINUORET framför att det är bra att frågor om nationella minoriteternas rätt till äldreomsorg flyttas från lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2002:724) till den föreslagna nya lagen.

Ärendet läggs till handlingarna

10. Genomgång av ärenden till äldrenämnden oktober

- a. Ärende: Mätmetod för den enskildes upplevelse av kontakten med beställarenheterna
Dnr: ALD 2022/286
Handläggare: Ann-Charlotte Ohlsson

Lars-Erik framför kritik om att enkäten bara tar upp relationen mellan biståndshandläggare och omsorgstagare men inget gällande beslut och om behoven är tillgodosedda. Frågorna i enkäten är positivt riktade istället för neutrala och för få frågor.

KPR lämnar in ett yttrande, se bilaga.

KPR anser det anmärkningsvärt att KPR inte varit med i referensgruppen vilket strider mot anvisningarna för KPR.

Linda tar med sig det.

Till nästa års budgetuppdrag tittar förvaltningen och KPR gemensamt på vilka uppdrag som KPR vill vara med som referensgrupp.

Helena från IKINUORET framför att enkäten borde översättas till finska.

Ärendet läggs till handlingarna.

- b. Ärende: Anmälan av rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1§ socialtjänstlagen, kvartal 2 år 2022

Dnr: ALD 2022/209

Handläggare: Ann-Charlotte Ohlsson

Ärendet läggs till handlingarna.

11. Äldredirektörens information

Kommunfullmäktige sammanträder på måndag då väljs bland annat borgarråd.

Vi har nya riktlinjer för bidragsgivning till föreningar. De är beslutade i våras och har börjat tillämpats nu. En del föreningar hör nu av sig gällande återbetalningsskyldigheterna i de nya riktlinjerna.

KPR önskar få riktlinjerna en gång till.

12. Övriga frågor

- a. Susanne Leinsköld, kort återkoppling gällande äldrevänlig stad.
Flyttas till nästa möte

Sekreterare Anna Strömstedt

2022- 10 - 12

KPR:s synpunkter på ärenden "Mätmetod för den enskildes upplevelse av kontakten med beställarenheterna" Dnr 2022/286, 2022-09-12

Äldreförvaltningen har utformat ett förslag till enkät till omsorgstagare med hemtjänst och boende på särskilt boende eller deras anhöriga. Syftet med enkäten är att råda bot på en brist i Socialstyrelsens brukarenkäter. I dessa ställs inga frågor om hur kontakterna mellan omsorgstagarna och beställande enheter/ biståndshandläggare upplevs. Förslaget till enkät innehåller 5 frågor som avser att täcka dimensionerna tillgänglighet, kontinuitet, delaktighet, bemötande och kunskap i kontakten mellan den enskilde och biståndshandläggaren samt några s.k. bakgrundsfrågor.

I sitt tjänsteutlåtande enligt ovanstående rubrik säger förvaltningen att man utgått från målsättningar som hög kvalitet, trygghet och självbestämmande samt "ett värdigt liv och välbefinnande", som man definierar som trygghet, vilket i sin tur ska uppnås genom ovan nämnda goda värden på tillgänglighet, kontinuitet, delaktighet, bemötande och kunskap. Var och en av dessa ganska omfattande och komplicerade dimensioner täcks i enkätförslaget in med en fråga om biståndshandläggaren och kontakten med denne. Ingen fråga ställs om viktiga dimensioner som innehållet i och kvaliteten på biståndsbeslutet, om detta är tillfyllest för att möta omsorgstagarens aktuella behov etc. Dessutom är alla fem frågorna positivt formulerade något som erfarenhetsmässigt ger en positiv snedvridning i svarsfördelningen.

I seriösa enkäter är sådana frågor inte tillåtna såvida de inte balanseras av ett lika stort antal negativt formulerade frågor som man kan instämma i eller ta avstånd ifrån. I många fall försöker man ringa in varje dimension eller attityd med ett flertal frågor som täcker olika aspekter på det man frågar om. Resultatet tas sedan fram i form av medelvärden på index. De frågor som ingår i respektive index, ska vara noggrant statistiskt testade vad gäller tillhörigheten till, laddning i, detta. Att som i Äldreförvaltningens aktuella förslag reducera komplicerade dimensioner som tillgänglighet och delaktighet m. fl. till vardera en fråga rörande kontakten med biståndshandläggaren är knappast meningsfullt. Om man av utrymmesskäl måste begränsa sig till en fråga per dimension så kan man till nöds ur tillgängliga index välja ut de frågor som har den starkaste laddningen. Har man inga index att välja frågor ur så blir valet av frågor minst sagt godtyckligt och resultatet ganska intetsägande eftersom man sannolikt missar större delen av innehållet i det man vill kartlägga. Vad som ovan sagts om enkätfrågor gäller naturligtvis främst frågor rörande uppfattningar om och inställningar /attityder till olika företeelser och inte frågor om sakförhållanden.

I tjänsteutlåtandet nämns i förbigående att man i några stadsdelar har gjort egna enkäter och att man där bifogat biståndsutredningen och biståndsbeslutet och bett om synpunkter på dessa. Det är ju en helt annan sak än att enbart fråga om uppfattningen om biståndshandläggaren och kontakten med denne. Men tydligen är förvaltningen inte intresserad av att veta vad omsorgstagarna har för synpunkter på utredningarna och besluten. Denna brist, liksom den ovan påtalade svagheten med enbart positivt formulerade

frågor, borde lätt kunna korrigeras genom en omarbetning av enkäten. Nedan följer förslag till frågor, som utan anspråk på koppling till ovan nämnda teoretiska dimensioner och samband, med fördel skulle kunna ingå i enkäten. Frågetexten anges med kursiv stil.

1. *Vet du vem som är din biståndshandläggare?* Ja Nej
2. *Hur lätt eller svårt var det att få kontakt med biståndshandläggaren?*
Svarsalternativ: Mycket lätt, Ganska lätt, Varken lätt eller svårt, Ganska svårt och Mycket svårt. Vet inte /Ingen åsikt
(Jämför med fråga 19 i Socialstyrelsens brukarenkät till hemtjänstmottagare som lyder: Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med hemtjänstpersonalen vid behov?
Svarsalternativ enligt ovan dvs Mycket lätt osv)
3. *Anser du att biståndshandläggaren gjorde en korrekt bedömning av ditt hjälpbehov?*
Ja, i hög grad, Ja, i någon mån, Knappast, Nej, inte alls. Vet ej/Ingen åsikt
4. *Anser du att biståndshandläggaren tog hänsyn till dina synpunkter?* Alt: Ja, i hög grad, Ja, i någon mån, osv.
5. *Hur nöjd eller missnöjd är du med det biståndsbeslut som du fått?* Alt: Mycket nöjd, Ganska Nöjd, Varken nöjd eller missnöjd, Ganska missnöjd, Mycket missnöjd.
6. *Om du inte är nöjd med beslutet, har du tänkt på att överklaga beslutet till högre instans?* Alt : Ja eller Nej.
7. *Fick du av biståndshandläggaren tillräckligt med information om hur du ska göra för att överklaga beslutet?* Alt: Ja, i hög grad osv
8. *Fick du av biståndshandläggaren eller på annat sätt från stadsdelsförvaltningen tillräckligt med information om dina rättigheter att få hjälp?* Alt. Ja, i hög grad osv

Beträffande enkätförslagets "bakgrundsfrågor". På frågan om kön: Kvinna – Man, borde "Icke binär" för begriplighetens skull kunna ersättas med "Annat" eller tas bort.

Åldersindelningen borde göras mer finfördelad som t.ex - 69 år, 70 – 79, 80 – 84, 85 – 89, 90 + eller dylikt. Att det ska finnas utrymme för att lämna egna synpunkter anser vi vara mycket bra.

Här finns uppenbarligen plats för fler förslag. En enkät av det här slaget och till den här målgruppen kan utan större olägenhet rymma åtminstone tjugo frågor. När man ändå gör en enkät borde man göra detta ordentligt. Man skulle exempelvis kunna ställa ett antal frågor om omsorgstagarnas hälsotillstånd och hjälpbehov samt i vilken mån som man har fått den hjälp man behöver enligt frågorna 9 – 11 nedan. Frågorna 12 och 13 nedan rör bostadens tillgänglighet (hiss mm), något som har stor betydelse för äldres möjligheterna att klara sig själva.

9. Om du behöver hjälp i hushållet, vilken typ av hälsoproblem eller funktionsnedsättningar har du drabbats av?

1. Nedsatt syn 2. Nedsatt hörsel 3. Svårt att gå och röra mig
4. Svårt att böja mig ned 5. Blir lätt trött 6. Hjärtbesvär
7. Svårt med balansen 8. Glömska 9. Andra besvär, ange vad

10. *Nu kommer en förteckning över olika sysslor. Ange vad du i första hand klarar själv och vad du nu får hjälp med.*

På horisontalen anges alternativen 1. Klarar själv 2. Jag får hjälp av a. Make/maka (sambo) b. Barn och barnbarn c. Hemtjänsten d. Annat (ange vad eller vem).

På vertikalen till vänster listas exempelvis: 1. Handla mat och annat 2. Laga mat och diska 3. Dammsuga 4. Städa badrummet 5. Putsa fönstren 6. Sköta tvätten 7. Duscha 8. Gå på toaletten 9. Utevistelser/promenader 10. Sköta dator 11. Hantera mobiltelefon 12. Sköta trygghetslarm 13. Sköta hjälpmedel (för syn, hörsel, förflyttning, dusch mm.)

11. *Tycker du att du får den hjälp du behöver på de områden som anges i fråga 10 ovan?* Alt. Ja, jag tycker att jag får all den hjälp jag behöver
Nej, jag skulle behöva hjälp med.....

12. *Hur lätt eller svårt är det att förflytta sig mellan din bostad och gatuplanet?*
Mycket lätt, Ganska lätt, Varken lätt eller svårt, Ganska svårt och Mycket svårt.

13. *Om du angivit att det är svårt att förflytta sig mellan din bostad och gatuplanet, vilken typ av hinder föreligger?*

Alt. Huset saknar hiss, Besvärliga trappsteg i entrén, Andra hinder

.....

14. *Är det något mer du vill tillägga om din situation och ditt behov av hjälp så är du välkommen att göra detta här*

.....

.....

Olika versioner av enkäten borde ställas till olika målgrupper. Förslaget ovan gäller i första hand omsorgstagare med hemtjänst. Enkäten bör kunna besvaras av alla som har fått ett beslut från biståndsbedömare d.v.s. även de som fått avslag på ansökan om boende på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Vi vill dessutom stödja Äldreförvaltningens förslag att det i enkäten borde finnas utrymme för att ställa stadsdelsspecifika frågor.

Samarbete med lämplig forskningsinstitution bör etableras. Vidare är det önskvärt att den berörda personalen (biståndshandläggarna) får möjlighet att ta del av enkätförslaget och ges möjligheter att påverka innehållet. Genomförande av "provenkäter" innan formulären fastställs rekommenderas. Sammanställningar av resultaten bör offentliggöras i årliga rapporter och tillställas alla berörda.

Avslutningsvis vill vi, med hänvisning till gällande instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd, "Rådets uppgifter" utgiven av KF/KS kansli 2007:15, framföra synpunkten att KPR med sina arbetsgrupper för hemtjänst, äldreboende, biståndsbedömning och kvalitet borde ha varit representerad i den referensgrupp som Äldreförvaltningen tillsatte för att ta fram förslaget till enkät.